

„Guvernare și democrație în Moldova” este un e-jurnal bilunar realizat de Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT, care ia în discuție calitatea guvernării și reflectă evoluția proceselor politice și democratice în Republica Moldova. Publicația apare cu sprijinul financiar din partea Ministerului Afacerilor Externe al Regatului Unit al Țărilor de Jos, în cadrul proiectului “Promovarea Bunei Guvernări prin Monitorizare”. Opiniile exprimate în articolele publicate nu reprezintă, în mod necesar, și punctul de vedere al finanțatorului. Responsabilitatea pentru veridicitatea celor afirmate aparține exclusiv autorilor articolelor.

CUPRINS

I. ACTIVITATEA INSTITUȚIILOR PUBLICE.....	3
GUVERN.....	3
1. Evenimente de importanță deosebită	3
<i>Scandal cu sărbătorirea Zilei Drapelului de Stat</i>	<i>3</i>
2. Numiri.....	3
3. Demisii	3
4. Hotărâri	3
5. Dispoziții.....	4
<i>Dispoziție privind publicarea datelor guvernamentale deschise.</i>	<i>4</i>
6. Ședințe. Declarații.....	4
<i>Reglementarea activității în transportul aerian de călători</i>	<i>4</i>
<i>Ședință la MAI.....</i>	<i>5</i>
<i>Consiliul de Observatori al Fondului Provocările Mileniului Moldova</i>	<i>5</i>
<i>Întâlnire cu proprietari de automobile cu numere de înmatriculare străine</i>	<i>5</i>
<i>Videoconferință cu conducerea raioanelor și comisarii de poliție raionali.....</i>	<i>6</i>
<i>Dezmințiri privind Strategia națională de descentralizare</i>	<i>6</i>
PREȘEDINȚIE	7
1. Evenimente de importanță sporită	7
<i>Sărbătorirea aniversării a XX-a a proclamării independenței Republicii Moldova.....</i>	<i>7</i>
2. Decrete	7
II. POLITICI ECONOMICE.....	8
1. Piața ipotecară	8
<i>Aparent aceasta este în ascensiune... ..</i>	<i>8</i>
<i>Ce prețuri oferă piața?</i>	<i>8</i>
<i>Locuințe pentru toți, inclusiv și pentru familiile tinere... ..</i>	<i>8</i>
<i>Creditarea ipotecară.....</i>	<i>8</i>
2. Sistemul bancar	9
<i>Calitatea portofoliului de credite pe sistemul bancar se îmbunătățește... ..</i>	<i>9</i>
3. Sectorul agricol	9
<i>Creșterea din agricultură este pe seama sectorului zootehnic... ..</i>	<i>9</i>
III. TRANSNISTRIA	10
<i>Partidul de guvernământ din Rusia investește în viitorul Transnistriei.....</i>	<i>10</i>
<i>Moscova nu va renunța la Transnistria și va decide soarta lui Smirnov</i>	<i>10</i>
<i>Regimul fără vize pentru Rusia discutat în contextul problemei transnistrene.....</i>	<i>11</i>
<i>Situația economică din Transnistria prin prisma luptei electorale</i>	<i>11</i>
<i>Opoziția moldovenească subminează pozițiile propriei țări de dragul dividendelor politice ..</i>	<i>11</i>
IV. RELAȚII EXTERNE.....	12
1. Integrare europeană	12
<i>Au fost încheiate negocierile între UE și Moldova privind protecția indicațiilor geografice ...</i>	<i>12</i>

<i>Ședința Comisiei guvernamentale pentru integrare europeană</i>	12
2. Cooperare bilaterală	12
<i>Republica Moldova-România</i>	12
<i>Republica Moldova-Rusia</i>	13
<i>Republica Moldova–Letonia</i>	13
V. COMENTARIU	14
MIZELE ALEGERILOR LOCALE.....	14

La această ediție au contribuit: *Igor Boțan, Corneliu Gurin, Elena Prohnițchi, Iurie Gotișan*

I. ACTIVITATEA INSTITUȚIILOR PUBLICE

GUVERN

1. Evenimente de importanță deosebită

Scandal cu sărbătorirea Zilei Drapelului de Stat

Printr-o hotărîre adoptată de Parlament în anul 2010, ziua de 27 aprilie a fost consfințită drept Zi a Drapelului de Stat și în perioada premergătoare, în cadrul Guvernului a fost creat un grup de lucru, sub conducerea vicepremierului Mihai Moldovanu, care a elaborat un plan de acțiuni pentru comemorarea respectivei sărbători naționale, în special pentru ziua de 27 aprilie. Deși Planul a fost examinat de membrii grupului de lucru și urma să fie aprobat în prealabil de Guvern, în ultimul moment acesta a fost abandonat, iar Primul-ministru a semnat o dispoziție prin care a aprobat un alt plan de acțiuni privind sărbătorirea Zilei Drapelului de Stat. Dispoziția Premierului a fost emisă la 21 aprilie și publicată la 23 aprilie, majoritatea acțiunilor incluse erau retroactive, începînd cu 18 aprilie 2011, iar alocații financiare pentru acoperirea cheltuielilor de organizare a manifestațiilor nu au fost prevăzute. În ziua de 27 aprilie, demnitarii de prim rang au sărbătorit diferit Ziua Drapelului:

- Prim-ministrul Vlad Filat a mers la Ministerul Apărării;
- Primarul general al capitalei Dorin Chirtoacă și liderul PL Mihai Ghimpu au arborat un drapel în Piața Marii Adunări Naționale;
- Președintele interimar Marian Lupu nu a fost văzut la ceremonii oficiale.

Lipsa de coordonare a redus din importanța și semnificația sărbătorii și a permis constatări legate de faptul că disensiunile din AIE au repercusiuni la nivel oficial, asupra unor chestiuni de ordin național.

2. Numiri

- Viorel Burlacu este numit consilier al viceprim-ministrului;
- Ion Lupu este numit director general al Agenției "Moldsilva".

3. Demisii

- Gheorghe Vdovîi este eliberat din funcția de director general al Agenției "Moldsilva";
- Alexandru Apostol este eliberat din funcția de director al Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale.

4. Hotărîri

Hotărîrea cu privire la organizarea odihnei și întremării sănătății copiilor și adolescenților în sezonul estival 2011. Documentul stabilește că ministerele, alte autorități administrative centrale, în comun cu autoritățile administrației publice locale și Confederația Națională a Sindicatelor din Republica Moldova vor finaliza pînă la 20 mai 2011, lucrările de pregătire a taberelor de odihnă și întremare a sănătății copiilor și adolescenților. Autorităților administrației publice centrale și locale li se recomandă să acorde gratuit pînă la 25 la sută din totalul biletelor repartizate copiilor din familiile beneficiare de ajutor social, copiilor orfani, din familii monoparentale sau defavorizate; copiilor din familii cu 3 și mai mulți copii; copiilor aflați sub tutelă/curatelă; copiilor plasați în servicii de tip familial; care au obținut performanțe la studii sau sînt învingători la olimpiadele didactice și extra-didactice etc.

Hotărîrea cu privire la aprobarea Listei actelor legislative și normative care vor fi monitorizate de către organele centrale de specialitate ale administrației publice.

Conform documentului, organele centrale de specialitate ale administrației publice, responsabile de monitorizare, vor prezenta Ministerului Justiției, pînă la 30 iulie 2011, rapoarte de monitorizare a procesului de implementare a legislației, lista aprobată conținînd 41 de legi și acte normative. Printre cele mai importante acte legislative monitorizate se numără legile:

- cu privire la gazele naturale;
- cu privire la energia electrică;
- cu privire la mediere;
- privind executorii judecătorești;
- privind achizițiile publice;
- cu privire la prevenirea și combaterea corupției etc.

Hotărîrea cu privire la achitarea din bugetul de stat pentru anul 2011 a cotelor de membru și a datorii Republicii Moldova față de organisme internaționale. Suma totală a plăților constituie 48 milioane de lei, dintre care:

- 2,6 mln lei - pentru organizațiile parlamentare;
- 40,7 mln lei - pentru organizațiile internaționale;
- 4,6 mln lei – pentru organizațiile CSI.

Hotărîrea cu privire la alocarea mijloacelor financiare. În scopul realizării prevederilor articolului 12 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, referitor la recuperarea valorii bunurilor confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesia victimelor represiunilor politice prin achitarea de compensații, Guvernul a decis să aloce autorităților administrației publice locale, mijloace financiare în volum de 16095779 lei, din contul mijloacelor prevăzute în bugetul de stat pentru restituirea valorii bunurilor victimelor reabilite ale represiunilor politice prin achitarea de compensații, stabilite în baza deciziilor comisiilor speciale.

5. Dispoziții

Dispoziție privind publicarea datelor guvernamentale deschise.

Documentul este adresat ministerelor, autorităților administrative centrale și altor autorități și instituții publice și are drept scop asigurarea transparenței procesului decizional și participării cetățenilor la actul de guvernare, precum și accesului cetățenilor și mediului de afaceri la datele guvernamentale cu caracter public.

Ministerele, autoritățile administrative centrale și alte autorități și instituții publice vor identifica lunar, în formatul stabilit de Centrul de Guvernare Electronică (E-Government), trei seturi de date de interes pentru cetățeni și business, pe care le vor înregistra pe portalul www.date.gov.md; vor asigura actualizarea periodică a datelor guvernamentale cu caracter public în funcție de frecvența colectării lor. Centrul de Guvernare Electronică (E-Government) va elabora metodologia publicării datelor guvernamentale cu caracter public, precum și alte standarde tehnice necesare în domeniu.

6. Ședințe. Declarații

Reglementarea activității în transportul aerian de călători

La ședința convocată de Prim-ministru s-au discutat problemele apărute între Ministerul Transporturilor și compania „Moldavian Airlines”, ultimii declarînd că Ministerul avantajează compania de stat "Air Moldova" și împiedică deschiderea curselor neregulate de către companii private. Ministrul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor a argumentat că restricționarea curselor neregulate și susținerea celor regulate de către autoritățile de reglementare în domeniul transportului aerian de călători, reprezintă o practică internațională, fiind argumentată prin necesitatea neafectării intereselor

economice ale curselor regulate, deoarece gradul de siguranță și responsabilitate al celor din urmă este mult mai mare. Prim-ministrul a solicitat prezentarea unei analize detaliate a situației create și identificarea căilor de soluționare a conflictului, în strictă conformitate cu norma legală. Totodată, a fost menționată importanța liberalizării pieței serviciilor în transportul aerian de călători și asigurării calității conform standardelor internaționale.

Ședință la MAI

La ședința de evaluare a activității Ministerului Afacerilor Interne au fost scoase în evidență problemele curente și oferite soluții, a fost audiată informația privind mersul implementării reformelor în organele afacerilor de interne, analizată situația infracțională etc. Ministrul Afacerilor Interne a precizat că, Ministerul și-a axat activitatea pe trei priorități de bază: fortificarea capacităților în menținerea ordinii publice și combaterea criminalității, reformarea instituției și realizarea obligațiilor privind liberalizarea regimului de vize cu Uniunea Europeană. Conform datelor prezentate de responsabilii MAI, se atestă o scădere a ratei crimelor grave și deosebit de grave, iar la capitolul combaterea criminalității organizate situația este sub control. Prim-ministrul a accentuat necesitatea unei mai bune comunicări între organele de poliție și cetățeni, în vederea sporirii gradului de încredere din partea societății și a specificat că o problemă rămîne a fi și activitatea poliției rutiere. Vlad Filat a menționat necesitatea impulsivării activităților de descoperire a delictelor economice și a firmelor fantome, contracararea cazurilor de evaziune fiscală și contrabandă de mărfuri. Referindu-se la evenimentele din 7 aprilie 2009, Premierul a solicitat întreprinderea măsurilor de rigoare referitor la polițiștii care au aplicat tortura în cazul protestatarilor. Guvernul va veni cu proiecte privind dotarea tehnico-materială a lucrătorilor MAI, precum și de construcție a spațiului locativ pentru polițiști, în baza parteneriatelor public-private

Consiliul de Observatori al Fondului Provocările Mileniului Moldova

În cadrul ședinței prezidate de Prim-ministru, a fost aprobat acordul dintre Fond și Agenția "Apele Moldovei" privind responsabilitățile instituțiilor pe parcursul implementării activităților în domeniul irigației, prevăzute de Programul Compact. Acordul stabilește rolul și angajamentele în contextul reformării sectorului de irigare, modernizării și reabilitării a 11 sisteme centralizate de irigare. Activitățile imediate ale Fondului prevăd reabilitarea porțiunii de 93 de km a drumului Sărăteni-Soroca.

Întîlnire cu proprietari de automobile cu numere de înmatriculare străine

Conform informației prezentate la ședința convocată de prim ministru, pe teritoriul Moldovei circulă peste 35000 de mijloace de transport înmatriculate în alte țări, dintre care 3864 au numere de înmatriculare în Republica Bulgaria, iar 2465 - în Republica Lituania. La moment, sînt pornite 20 de cazuri penale de introducere ilicită pe teritoriul RM a mijloacelor de transport cu folosirea mandatelor (procurilor) false. Premierul a menționat că Guvernul a venit cu inițiativa ca persoanele ce lucrează peste hotare să poată intra în țară cu automobilele lor fără a lăsa o garanție financiară la vamă, în cazul în care automobilul este mai vechi de 7 ani și norma legală trebuie respectată, la fel cum trebuie respectați și cetățenii care plătesc taxe la buget pentru automobilele lor. Posesorii de automobile cu numere străine au menționat că în unele cazuri automobilele au fost achiziționate de la terțe persoane, în alte cazuri - nu s-a știu care este norma legală în vigoare. Ei au admis că cineva a speculat pe norma legală pentru a face bani, dar au solicitat să se identifice soluții pentru depășirea situației create. Prim-ministrul a dispus crearea unui grup de lucru, din care vor face parte reprezentanți ai MAI, Serviciului Vamal și a proprietarilor de automobile, solicitînd ca fiecare situație să fie examinată în parte, cu identificarea inclusiv a schemelor de introducere a automobilelor cu numere străine în țară și utilizarea lor ulterioară.

Videoconferință cu conducerea raioanelor și comisarii de poliție raionali

Scopul ședinței convocate de Prim-ministru este de a discuta despre situația din agricultură, cea criminogenă, de a puncta problemele care există și soluțiile ce se impun. Referitor la situația criminogenă, comisarii au prezentat cifrele înregistrate în primul trimestru al anului curent, acțiunile care se întreprind pentru descoperirea crimelor, dar și măsurile de profilaxie ce se desfășoară. Conform spuselor comisarilor, cele mai multe infracțiuni țin de furturile din locuințe și de accidentele rutiere cauzate de consumul excesiv de alcool. Un alt subiect discutat în cadrul videoconferinței a ținut de pericolul posibilelor inundații și măsurile de prevenire a acestora. Vlad Filat a solicitat conducerea raioanelor și comisarilor de poliție să ceară ajutor în caz de necesitate. În final, Premierul a făcut apel către conducerea raioanelor să nu permită ca alegerile locale să afecteze buna funcționare a instituțiilor publice, iar concurenții electorali să desfășoare o campanie electorală corectă și legală.

Dezmințiri privind Strategia națională de descentralizare

Igor Volnițchi, purtătorul de cuvânt al Prim-ministrului, a susținut un briefing, în cadrul căruia s-a referit la speculațiile care se fac de opoziție referitor la conținutul Strategiei naționale de descentralizare. Volnițchi afirmă că opinia publică a fost indusă în eroare, menționându-se precum că Strategia ar prevedea revenirea la județe, lichidarea a sute de primării, lichidarea spitalelor și altor instituții de menire socială. Afirmările respective sînt menite să creeze o stare de tensiune artificială în societate, deoarece, nicăieri în textul Strategiei nu este nici un cuvînt despre județe, nici un cuvînt despre lichidarea primăriilor sau alte măsuri de acest gen. Scopul Strategiei este de a acorda mai multă autonomie teritoriilor, de a crea noi oportunități pentru dezvoltarea locală, de a oferi mai multă libertate în acțiune autorităților locale și de a apropia serviciile publice de cetățean.

PREȘEDINȚIE

1. Evenimente de importanță sporită

Sărbătorirea aniversării a XX-a a proclamării independenței Republicii Moldova

Președintele Republicii Moldova a decretat că la 27 august 2011 – Ziua Independenței Republicii Moldova, în municipiul Chișinău va fi desfășurată parada militară cu participarea unităților militare ale Armatei Naționale, subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne și ale Serviciului Grăniceri, cu tehnica și armamentul din dotare. Decretul recomandă autorităților publice, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, inclusiv neguvernamentale, să desfășoare acțiuni de ordin științific, cultural și sportiv pentru popularizarea și sărbătorirea Zilei Independenței, pentru educarea cetățenilor în spiritul respectului față de simbolurile de stat, pentru cunoașterea de către societate a istoriei, rolului și importanței simbolurilor de stat și pentru formarea atitudinii civice față de acestea, precum și față de statalitatea Republicii Moldova.

2. Decrete

Prin decret prezidențial, la propunerea Guvernului, domnul Roman Revenco se numește în funcția de director general al Serviciului Grăniceri, comandant al Trupelor de Grăniceri.

Președintele interimar a emis decrete privind conferirea unor distincții de stat:

- Ordinul „Gloria Muncii” este conferit doamnei Lucica Chircă, șef de secție la Policlinica Asociației Curativ-Sanatoriale și de Recuperare a Cancelariei de Stat;
- Ordinul Republicii se conferă doamnei Claudia Balaban, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”;
- „Ordinul de Onoare” este conferit domnului Nicolae Antohi, invalid de gradul I;

Președintele interimar a emis un decret prin care a l-a grațiat pe Leonid Balan. Conform unei investigații realizate de publicația „Adevărul”, Leonid Balan ar fi liderul organizației din Rezina a Partidului Democrat din Moldova și anterior a fost privat de dreptul de a ocupa funcții de conducere în administrația publică pe un termen de cinci ani, pe motiv că, fiind primar al unei localități, ar fi comis încălcări ale legii în cazul înstrăinării unor bunuri publice. Conform publicației, Leonid Balan a finanțat campania electorală din 2010 a PDM cu circa 90 de mii de lei, iar recent, a fost ales președinte al Consiliului Electoral de Circumscripție Rezina, fiind desemnat în Consiliu de către PDM.

II. POLITICI ECONOMICE

1. Piața ipotecară

Aparent aceasta este în ascensiune...

Piața construcțiilor (a caselor de locuit) în mare parte a intrat într-o zonă de incertitudine în ultima perioadă. Chiar dacă acest sector înregistrează o creștere relativă de la începutul anului așa după cum arată mai multe agenții imobiliare, această dinamică se datorează mai mult pe faptul că multe case la care s-a început construcția acum 3-4 ani de zile, perioadă în care a fost înregistrat acel boom în construcții, dar care în 2009 și 2010 a fost grav afectat de criză, atunci actualmente dezvoltatorii încercă să finalizeze construcția anume acestor case. Prea puțini acum riscă să mai investească în construcția de case (blocuri de locuit). Statistica arată că în mun. Chișinău activează cca 90 de companii de construcții, în realitate însă construiesc doar 9-10 din acestea.

Ce prețuri oferă piața?

Dacă e să vorbim în particular de apartamente și anume în mun. Chișinău prețul acestora nu variază mult de cel de pînă la criză (aici ne referim doar în casele noi). S-au observat reduceri între 7-10%, dar și astea funcție de sectoarele orașului. Astfel, că mai mult sau mai puțin prețul mediu pentru 1m² variază între 650-700 de euro. Prețurile la apartamentele de pe piața secundară în mare parte au rămas comparabile cu cele de pînă la criză. În provincie, de fapt avem în vedere orașele și centrele raionale, prețurile variază între 250-400 euro m². Statistica imobiliară indică o creștere a tranzacțiilor de vânzare-cumpărare, totuși numărul acestora este departe de cel înregistrat pînă la criză, și asta din varii motive. În primul rînd, majoritatea din cei care-și doresc o locuință preferă casele deja date în exploatare, pentru ca la cumpărare să încheie acel contract de vânzare-cumpărare și nu un acord de investiții, deoarece mulți deja nu mai au încredere în dezvoltatorii care demarează construcția unei noi case neavînd nici o siguranță că aceasta va fi dusă la bun sfîrșit.

Locuințe pentru toți, inclusiv și pentru familiile tinere...

În actuala conjunctură de piață, o tînără familie cu greu își poate permite achiziționarea unei locuințe (apartament) sau practic chiar imposibil. Dacă am recurge la niște simple calcule ne convingem o dată în plus. Spre exemplu, o tînără familie (avînd în îngrijire și un copil) care ar avea în mediu un venit net lunar de cca 8-9 mii lei (echivalentul a 500 de euro) și ar pune deoparte max. 4800 de lei lunar, adică vreo 300 euro, și asta în cel mai bun caz, ar avea nevoie de minim 15 ani pentru ca să-și acumuleze o sumă mai mult sau mai puțin necesară pentru a-și cumpăra o locuință în Chișinău. De fapt, aceste calcule sînt făcute și din ipoteza că venitul va rămîne constant și că prețurile apartamentelor nu vor crește, iar cheltuielile inclusiv cele de întreținere, de trai și alte costuri vor rămîne aceleași. Acesta ar fi de fapt cel mai optimist scenariu.

Creditarea ipotecară...

Deseori bancherii declară că sistemul bancar dispune de lichidități peste necesități și că nu prea se găsesc niște pentru acestea alocarea banilor, între timp o bună parte din cetățeni care au nevoie de surse financiare, inclusiv pentru procurarea de locuințe, băncile îi refuză săi împrumute. Bine, această situație nu este valabilă pentru toate băncile, deoarece mai multe din acestea au produse ipotecare destul de atractive, însă în același timp pentru un anumit grup de persoane care deja au o istorie creditară multianuală, și pe care îi finanțează la rate destul de atractive, între 9-12% chiar. În plus, încrederea scăzută a populației în sistemul bancar, a cadrului regulator ineficient, neclaritățile privind

estimarea valorii de piață a locuințelor, toate acestea luate împreună au afectat negativ accesul populației la creditele ipotecare și au alimentat reticența băncilor comerciale privind acordarea creditelor pe durate lungi. Astfel că ar fi deja momentul să fie convocați constructorii, bancherii, alți specialiști în vederea elaborării unor acțiuni de natură să reanimeze piața imobiliară primară, inclusiv prin acordarea creditelor la rate ale dobânzii relativ mici și pentru o perioadă de min. 15-20 de ani.

2. Sistemul bancar

Calitatea portofoliului de credite pe sistemul bancar se îmbunătățește...

Potrivit datelor BNM pentru T1-2011 ponderea creditelor nefavorabile în total credite pe sistemul bancar a constituit 10,7%, cu 6,66 p.p. mai redusă decât în aceeași perioadă a anului trecut. Bineînțeles că evoluțiile în acest context nu sunt spectaculoase, dar se observă o tendință pozitivă¹. Pentru informare, în anul 2009 volumul creditelor neperformante s-a dublat, atingând nivelul de 16,4% pe sistem și a continuat să crească pînă la 17,4% în prima jumătate a anului 2010. Ulterior, în al doilea semestru 2010, volumul acestor credite s-a redus continuu, ajungând la 13,3% către sfîrșitul anului. Bancherii apreciază stabilizarea nivelului portofoliului de credite neperformante drept cea mai importantă realizare pe sistem din anul 2010. De asemenea, guvernatorul BNM menționase anterior că va fi nevoie de cîțiva ani pentru ca portofoliul de credite neperformante să atingă nivelul înregistrat înainte de criza economică. Potrivit reprezentanților Asociației Băncilor din Moldova ponderea creditelor nefavorabile în total credite este de maxim 5,5% în țările europene. Ei susțin că o sursă importantă de credite nefavorabile sînt cele de consum și ipotecare. La situația din 31 martie 2011, ponderea creditelor de consum în total credite a constituit ceva mai mult de 8%, iar cea a creditelor pentru imobil, construcție și dezvoltare – 11,3%.

3. Sectorul agricol

Creșterea din agricultură este pe seama sectorului zootehnic...

Potrivit datelor BNS producția globală agricolă în gospodăriile de toate categoriile în primul trimestru 2011 a crescut cu 8,3% față de perioada respectivă a anului 2010. Majorarea producției agricole a fost determinată de creșterea producției în sectorul zootehnic cu 8,4%, căreia i-a revenit circa 99,7% din volumul total al producției agricole. Starea sectorului zootehnic a fost determinată de tendințe pozitive de creștere a producției animale la majoritatea tipurilor de produse. Astfel, în ianuarie - martie 2011 față de aceeași perioadă a anului precedent a fost înregistrată o majorare esențială a producției (creșterii) vitelor și păsărilor – cu peste 15%, care a fost influențată în special de mărirea producției (creșterii) bovinelor – cu cca 14%, porcinelor – cu 25% și păsărilor – cu peste 5%. Această sporire a producției (creșterii) vitelor și păsărilor a fost generată de creșterea efectivului de animale și păsări și a productivității acestora. Totodată, producția de lapte și ouă în gospodăriile de toate categoriile s-a diminuat, respectiv, cu 2% și cu 5,4% în rezultatul micșorării cu 3,4% a efectivului mediu de vaci, precum și cu 17% - a efectivului mediu de găini ouătoare în întreprinderile agricole.

¹ www.bnm.org

III. TRANSNISTRIA

Partidul de guvernământ din Rusia investește în viitorul Transnistriei

Reprezentanții ai Dumei de Stat, în special ai partidul de guvernământ din Rusia – „Edinaya Rossiya”, au organizat la 19 aprilie 2011 o masă rotundă cu genericul "Strategia 2020 – experiența pentru Transnistria", consacrată "adaptării experienței ruse la planificarea strategică pentru elaborarea "Strategiei de dezvoltare a Transnistriei până în 2025". Strategia prevede: căile de soluționare a problemelor economice ale Transnistriei prin consolidarea relațiilor cu Rusia; desfășurarea reformei constituționale ca etapă importantă a modernizării în Transnistria; formarea potențialului cadru și necesitatea intensificării integrării culturale". La masa rotundă au participat președintele Comitetului Dumei de Stat pentru afaceri internaționale, Constantin Kosacev, șeful-adjunct al aparatului Dumei, Iurii Șuvalov, președintele Comitetului pentru afacerile CSI și relații cu concetățenii, Alexei Ostrovski, președintele Comitetului pentru politică economică și antreprenoriat, Evghenii Fedorov, vicepreședintele Comitetului pentru asociațiile obștești și organizațiile religioase, Serghei Markov, directorul Institutului internațional de expertiză politică, Evghenii Mincenko, etc. Din partea Transnistriei la masa rotundă au participat reprezentanții partidului majoritar din Sovietul suprem – „Obnovlenie”, președintele formațiunii și al legislativului transnistrean, Anatoly Kaminskii, precum și șeful diplomației transnistrene, Vladimir Yastrebceak. Potrivit Agenției INFOTAG în vorbe autoritățile oficiale ale Rusiei pledează pentru o Moldova unită și integră și pentru conferirea de statut special Transnistriei în componența RM, iar în realitate totul însă se întâmplă invers, experții ruși ajută autoritățile autoproclamatei RMN să elaboreze "Strategia de dezvoltare a Transnistriei până în 2025", unde nu se menționează nici un fel de unire cu Moldova.

Moscova nu va renunța la Transnistria și va decide soarta lui Smirnov

În cadrul vizitei sale la Moscova liderul administrației transnistrene, Igor Smirnov, a avut o întrevedere cu șeful Administrației Președintelui Rusiei, Serghei Narișkin, și cu secretarul Consiliului de Securitate al Federației Ruse, Nikolai Patrușev. În cadrul întrevederii au fost discutate probleme legate de viitoarele alegeri prezidențiale din Transnistria, programate pentru luna decembrie 2011. Smirnov, care în octombrie va împlini vârsta de 70 de ani, și-a anunțat interlocutorii că intenționează să participe la alegeri pentru a fi reales a cincia oară în funcția pe care o deține. El a declarat că va accepta doar pe viitor ca accederea la funcția de președinte a Transnistriei să fie limitată, probabil, după ce nu va mai putea fizic să mai candideze. Potrivit lui Smirnov prin limitarea numărului de mandate al președintelui „poporul practic nu mai are dreptul să voteze pentru cine vrea”. Actuala vizită a lui Smirnov la Moscova este remarcabilă prin faptul că acesta s-a văzut nevoit să declare că este gata pentru negocieri cu Moldova referitor la reglementarea transnistreană, subliniind că "mai bine negocieri rele decât un război bun". Totuși, Smirnov a subliniat că deocamdată nu poate începe procesul deplin de negocieri, deoarece Moldova încă nu a ales președintele. Presa rusă (<http://kommersant.ru/doc/1628212?isSearch=True>) a comentat declarațiile lui Smirnov, prezentându-le ca pe o reacție la aluziile administrației de la Kremlin că ar dori schimbarea lui Smirnov la cîrma Transnistriei din cauza intransigenței acestuia în problema reluării negocierilor în format „5+2”. După vizitele la Moscova a lui Igor Smirnov și a președintelui Sovietului suprem, lider al partidului majoritar „Obnovlenie”, Anatoliy Kaminskii, ambii au declarat că au fost asigurați că Kremlinul nu va renunța la Transnistria, iar la Tiraspol s-a ajuns la consens în privința modificărilor constituționale. La 14 mai urmează să aibă loc congresul partidului majoritar „Obnovlenie”, care ar putea decide cine va fi contracandidatul lui Smirnov la prezidențialele din decembrie.

Regimul fără vize pentru Rusia discutat în contextul problemei transnistrene

La 19 aprilie 2011, viceministrul Afacerilor Externe al Federației Ruse, Alexandr Grușco, a avut la Brussels o întrevedere cu adjunctul Secretarului General Executiv al Departamentului relațiilor externe al UE în cadrul dialogului politic Rusia-UE. La întrevedere au fost discutate un șir de probleme de interes mutual, inclusiv perspectivele introducerii unui regim fără vize pentru cetățenii ruși. Merită remarcat faptul că problema respectivă a fost discutată într-un context mai larg, care conține și problema reglementării transnistrene. O zi mai târziu, la 20 aprilie, aceleași probleme, în același context, au fost discutate de către un alt viceministru al Afacerilor Externe al Federației Ruse, Gheorghii Karasin, cu împreritnicitul Ministerul de Externe al Germaniei pentru problemele Europei Centrale, Caucazului de Sud și Asiei Centrale, Patricia Flor.

Situația economică din Transnistria prin prisma luptei electorale

Situația economică din Transnistria rămîne precară. Potrivit statisticilor, în perioada ianuarie-martie a.c. exportatorii transnistreni au exportat mărfuri în valoare ce constituie 92% din valoarea mărfurilor exportate în aceeași perioadă a anului trecut. Cauza este că nu a putut fi reluată activitatea Uzinei Metalurgice de la Rîbnița (UMR), care stagnează din iulie 2010. Aceasta în pofida faptului că UMR a achitat creditele bugetare în sumă de \$30 milioane pe care le-a primit în cadrul programului anticriză în 2009. Principala barieră în calea reluării activității UMR ține de interdicțiile Comitetul Vamal al Transnistriei, condus de fiul lui Igor Smirnov – Vladimir, care acuză UMR de furnizarea unor date distorsionate privind valoarea fierului uzat importat din Rusia și Kazakhstan pentru reluarea activității UMR. Observatorii locali consideră că astfel se manifestă lupta dintre clanurile lui Smirnov și a celui afiliat partidului majoritar „Obnovlenie”, care se vor încleștat în lupta electorală din decembrie a.c.

Opoziția moldovenească subminează pozițiile propriei țări de dragul dividendelor politice

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (MAEIE) s-a văzut nevoit să califice drept nefondate acuzațiile liderului Partidul Comuniștilor din republica moldova (PCRM), Vladimir Voronin, precum că "MAEIE pregătește în secret o Strategie a Securității Naționale, care ar prevedea rezolvarea diferendului transnistrean pe cale armată". De dragul dividendelor în lupta politică internă PCRM subminează pozițiile Guvernului moldovean, dînd apă la moara regimului transnistrean. Este vorba despre conferința de presă a liderului PCRM, Vladimir Voronin, dedicată prezentării proiectului de lege privind statutul de neutralitate permanentă a Republicii Moldova, în cadrul căreia acesta a afirmat că: "Alianța pentru Integrare Europeană (AIE) s-a transformat deja în alianță pentru integrare euroatlantică. Ministerul Apărării încheie acorduri secrete cu România, programele politice ale partidelor Alianței prevăd aderarea la NATO. Ministerul de Externe a elaborat o Strategie a securității naționale, care practic nu lasă dubii că regimul actual a fi purces la soluționarea conflictului transnistrean prin metode militare". În acest context, MAEIE s-a văzut nevoit să intervină cu clarificări, insistînd că proiectul privind Strategia Securității Naționale a fost făcut public încă în luna mai 2010. Ulterior, proiectul a fost aprobat de Guvern și a fost depus în Parlament. Documentul a fost discutat în cadrul Comisiei de profil, din care fac parte și deputați PCRM. De aceea, MAIE consideră că "Declarațiile de acest gen pot aduce prejudicii intereselor noastre naționale și pot oferi motive de speculare pentru cei care nu doresc reintegrarea pașnică a Republicii Moldova".

IV. RELAȚII EXTERNE

1. Integrare europeană

Au fost încheiate negocierile între UE și Moldova privind protecția indicațiilor geografice

Pe 18 aprilie Uniunea Europeană și Republica Moldova [au încheiat negocierile](#) asupra unui acord de protejare a indicațiilor geografice (IG), lansate în 2008 și care obligă Moldova să protejeze peste 3200 de indicații geografice și denumiri de origine pentru produse alimentare, vinuri și băuturi spirtoase, cărora li s-a acordat protecție pe piața UE. Obiectivul acestui acord este de a proteja mai bine consumatorii, printr-o informare a acestora despre adevărata origine a produsului și calitatea reală a acestuia, dar și de a promova și stimula schimburile comerciale cu produse agricole și alimentare originare atât de pe teritoriul Moldovei, cât și din Uniunea Europeană. Ca urmare a prevederilor acordului, agenții economici din Republica Moldova, în special producătorii vitivinicoli vor trebui să-și redenumescă produsele care sînt recunoscute ca fiind autohtone în Franța, Portugalia, Italia și Spania (Cahors, Champagne, Porto, Cognac etc.), pentru ca acestea să fie acceptate pentru export pe piața UE. Producătorii moldoveni vor beneficia de o perioadă de tranziție de 5 ani, timp în care legislația Moldovei va fi adusă în conformitate cu prevederile Acordului privind protecția reciprocă a indicațiilor geografice între Moldova și UE.

Republica Moldova este cea de-a doua țară inclusă în Politica de Vecinătate Europeană, după Georgia, care semnează un asemenea acord cu Uniunea Europeană. Acordul urmează să fie transmis spre adoptare Consiliului și la Parlamentului European, precum și autorităților legislative din Moldova.

Ședința Comisiei guvernamentale pentru integrare europeană

Comisia guvernamentală pentru integrare europeană s-a reunit în [ședință ordinară pe 28 aprilie](#). În timpul ședinței au fost discutate trei subiecte: 1) primul raport de progres privind implementarea Planului de Acțiuni UE-RM privind liberalizarea regimului de vize, care urmează a fi prezentat Comisiei Europene pe 5 mai 2011; 2) lansarea negocierilor privind crearea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător; 3) consemnarea Zilei Europei în Republica Moldova. Viceprim-ministrul Iurie Leancă, ministrul afacerilor externe și integrării europene a constatat o întârziere în realizarea Programului Național de implementare a Planului de acțiuni pentru liberalizarea regimului de vize planului de acțiuni, la momentul ședinței doar un singur act legislativ a fost adoptat din cele 41 planificate pentru realizare pînă în luna mai 2011. Prim-ministrul Vlad Filat s-a arătat nemulțumit de activitatea autorităților care tergiversează îndeplinirea angajamentelor vizavi de regimul liberalizat de vize și a solicitat ca toate proiectele legislative să fie avizate și incluse pe ordinea de zi Guvernului în regim de urgență, astfel încît la următoarea ședință acestea să fie aprobate și remise Parlamentului. Vice-ministrul economiei Octavian Calmîc a anunțat că în luna martie, Republica Moldova a prezentat Comisiei Europene primul raport de progres privind realizarea recomandărilor UE în vederea lansării negocierilor privind crearea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător. Al doilea raport de progres urmează a fi prezentat în iunie 2011. Comisia a aprobat și Planul de acțiuni privind consemnarea Zilei Europei, care se vor desfășura începînd cu ziua de 7 mai.

2. Cooperare bilaterală

Republica Moldova-România

Pe 28-29 aprilie, Președintele interimar și președintele Parlamentului, Marian Lupu a efectuat o vizită oficială la București, fiind a treia vizită în afara țării în calitate de președinte interimar și de Speaker, după Moscova și Bruxelles. În timpul vizitei la București, Marian Lupu a avut întreveneri bilaterale cu președintele României, Traian Băsescu, președintele Senatului, Mircea Geoană, președintele Camerei Deputaților, Roberta Anastase, premierul Emil Boc și cu liderii grupurilor parlamentare. De asemenea, pe agenda vizitei oficiale au figurat întâlniri cu oameni de afaceri din România, potențiali investitori, prin intermediul Camerei de Comerț și Industrie a României.

La întrevenera cu Traian Băsescu, Marian Lupu l-a mulțumit pentru sprijinul financiar de 100 mln USD acordat de România. Traian Băsescu a menționat că este important ca acest sprijin financiar nerambursabil să fie valorificat la randamentul maxim prin proiecte bilaterale fezabile. Totodată, președintele român a remarcat despre necesitatea depășirii crizei politice din Republica Moldova și alegerea președintelui, în caz contrar actuala guvernare riscă să piardă interesul și creditul din partea Uniunii Europene.

În discuția cu premierul român Emil Boc, subiectul de bază a fost consolidarea relațiilor economice dintre cele două țări. Marian Lupu a declarat că relațiile dintre Republica Moldova și România urmează să se bazeze și pe dezvoltarea schimburilor economice, promovarea proiectelor comune, transfrontaliere și de infrastructură, precum și atragerea de investiții în Republica Moldova. Premierul Boc apreciat organizarea unei ședințe comune a guvernelor celor două țări, cel mai probabil în toamna acestui an drept un pas important pentru consolidarea relațiilor bilaterale.

Totodată, pe 26 aprilie la Ungheni și-a început activitatea Oficiul consular al României. Deși deschiderea oficială a consultatului nu a fost făcută, acesta prestează deja servicii de emiteră a permiselor de mic trafic la frontieră.

Republica Moldova-Rusia

Guvernul Federației Ruse [a aprobat](#) proiectul acordului privind livrarea fructelor și legumelor din Moldova. Acordul, perfectat pentru un termen nedefinit stipulează transportarea fructelor și legumelor peste frontierele statelor și perfectarea documentelor, inclusiv în tranzit. Prevederile acordului se extind asupra fructelor și legumelor transportate atât de companii pentru comercializare, cât și de persoane fizice pentru consum personal. Astfel, persoanele fizice nu vor mai fi nevoite să transporte fructe sau legume în cantități mici pentru consum personal cu certificate de calitate.

Republica Moldova–Letonia

În perioada 27-28 aprilie, ministrul leton de externe, Girts Valdis Kristovskis a efectuat o [vizită oficială la Chișinău](#), unde a avut întreveneri bilaterale cu omologul său Iurie Leancă, Președintele interimar, președintele Parlamentului, Marian Lupu, cu prim-ministrul, Vlad Filat, și cu viceprim-ministru pentru reintegrare, Eugen Carpov. În timpul întrevenerilor bilaterale au fost discutate: dinamica dialogului RM-UE privind liberalizarea regimului de vize, perspectiva lansării negocierilor pe marginea creării Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător, perspectiva aderării la Spațiul Aeronautic Comun European, colaborarea industrială și tehnico-științifică, colaborarea în justiție și în administrația publică locală. Ministrul leton de externe a exprimat susținerea Letoniei pentru procesul de integrare europeană a Moldovei și disponibilitatea țării sale de a-și împărtăși experiența de integrare europeană. În acest sens, miniștrii de externe a ambelor state au semnat un Memorandum de Înțelegere privind colaborarea în domeniul integrării europene.

V. COMENTARII

Mizele alegerilor locale

Igor Boțan

Alegeri locale cu multiple impacturi

Alegerile locale generale din 5 iunie au câteva mize majore. De rezultatele acestor alegeri depinde dacă:

- Alianța pentru Integrare Europeană (AIE) va supraviețui în calitate de coaliție de guvernământ;
- reforma administrației publice locale va fi promovată, iar programul guvernamental al AIE de descentralizare a puterii va fi realizat;
- principalele forțe politice vor găsi o soluție pentru alegerea șefului statului și depășirea crizei instituționale sau vor provoca alegeri parlamentare anticipate;
- mitul despre “Moldova – poveste de succes” se va dezumfla definitiv.

Alegerile locale oferă partidelor politice cea mai bună oportunitatea pentru a-și:

- consolida branșele teritoriale;
- stabili rating-ul prin votul politic la nivel raional;
- consolida influența în consiliul municipal și primăria capitalei – Chișinău, unde este preponderent concentrat potențialul economic al țării.

Consolidarea branșelor teritoriale ale partidelor

În ultimii patru ani, în perioada dintre precedentele alegeri locale și cele în curs de desfășurare, scena politică moldovenească a suferit schimbări importante. Instabilitatea politică și criza instituțională, legată de incapacitatea alegerii șefului statului au provocat *iureșuri* politice nu doar la nivel național, ci și în regiuni. De aceea, consolidarea branșelor și ramificațiilor teritoriale ale acestora este de mare importanță pentru partidele politice parlamentare și extra-parlamentare. Testul alegerilor locale are o însemnătate aparte în procesul de instituționalizare a formațiunilor nou formate, precum și a celor reformate. În ultimii patru ani branșele teritoriale ale partidelor au cunoscut șocuri de pe urma numeroaselor: scindări; fuziuni; convertiri prin acte de *prozelitism*, corupere, oferire de sinecure sau promiterea acestora etc.

În cadrul alegerilor locale partidele își consolidează ramificațiile branșelor teritoriale prin *ancorarea* acestora în administrația publică locală. Anume din acest *ancoraj* se *hrănesc* branșele partidelor, mai cu seamă că după ultimele alegeri locale generale din iunie 2007 branșele locale ale principalelor partide politice au cunoscut evoluții și involuții semnificative. Dintre partidele parlamentare doar Partidul Liberal Democrat din Moldova (PLDM) nu are încă branșe teritoriale *ancorate* în mod natural, prin alegeri, în administrația publică locală. Toate *ancorajele* PLDM în administrația publică locală s-a înlăptuit prin metode specifice, invocate mai sus, întrucât formațiunea a fost constituită peste aproximativ o jumătate de an după alegerile locale precedente. Din aceste considerente, dar și din cele desemnate ca mize majore ale alegerilor locale, PLDM are interesul să-și mobilizeze toate resursele și potențialul pentru a-și constitui cea mai puternică și ramificată rețea de branșe regionale. De fapt, proiectul PLDM nu poate fi considerat împlinit pînă la realizarea cu succes a menționatei *ancorări* a branșelor teritoriale în administrația locală. Deși mașinăria partinică a PLDM, pusă în acțiune de liderul acestuia, Premierul Vlad Filat, funcționează extrem de eficient, turațiile acesteia mașinării au făcut să *sară* din ea *piese* foarte importante, precum prim-vicepreședintele partidului Alexandru Tănase. De aceea, rezultatele localelor vor răspunde și la întrebarea

referitoare la eficiența mașinăriei PLDM în dependență de prezența sau lipsa unor *piese* importante în acest mecanism.

Partenerii de coaliție ai PLDM – Partidul Democrat din Moldova (PDM) și Partidul Liberal (PL), vor urmări, în linii mari, sarcini similare. Diferența ține de anvergura aspirațiilor, întrucât în ultimul an rating-ul PDM a stagnat, iar cel al PL chiar a regresat, pe cînd cel al PLDM s-a dublat. După alegerile locale din 2007, la care PDM a acumulat la nivel raional ~10% din voturi, formațiunea a trecut prin șocul scindării, apoi a fuzionat cu Partidul Social Liberal (PSL), cunoscînd cîteva *fluxuri* și *refluxuri* de aderare și disociere a branșelor teritoriale. Eșecul PDM de la alegerile parlamentare din 5 aprilie 2009 (~3% din voturi) a fost reparat după venirea în iulie 2009 la cîrma PDM a lui Marian Lupu. În plus, PDM a fost supus unei reconfigurări după venirea, în 2010, în topul formațiunii, împreună cu echipa sa de persoane de încredere, a omului de afaceri, Vlad Plahotniuc. În consecință, reconfigurarea PDM abia urmează să se manifeste și la nivelul branșelor teritoriale, lucru care face foarte mare miza PDM în alegerile locale. Cît privește PL, care la alegerile locale din 2007 a acumulat la nivel raional mai puțin de 3% din voturi, se știe că liderii acestuia percep influența politică prin intermediul *pîrghiilor* cu puncte de sprijin în funcțiile administrative, de aceea, sarcina principală este aceeași – *ancorarea* organizațiilor locale ale PL de administrație.

Și pentru opoziția parlamentară în persoana Partidului Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM), care dispune de cea mai puternică și ramificată rețea de branșe regionale, este actuală consolidarea acestei rețele și testarea rezistenței ei împotriva *prozelitismului*, coruperii etc., fiind la fel de importantă *cramponarea* organizațiilor locale ale PCRM de administrația locală. Altfel, PCRM riscă să-și piardă influența dramatic. Evident, toate lucrurile menționate mai sus sînt valabile, în principiu, și pentru partidele extra-parlamentare, care au cel mai bun prilej pentru a-și crea insulițe de ancorare ale firavelor organizații locale în administrația locală, pentru ca ulterior să poată pretinde o extindere a influenței partidelor respective, încercînd să facă concurență partidelor parlamentare.

Votul politic pentru consiliile raionale/municipale

Utilizarea sistemului proporțional cu liste închise de partid pentru votarea consiliilor raionale face ca alegerile la nivel raional să fie, practic, pur politice. Adică, se poate presupune că rezultatele votării la nivel raional ar fi, oarecum, echivalente cu rezultatele unor alegeri parlamentare, dacă acestea din urmă s-ar desfășura împreună cu alegerile locale. Astfel, dacă rezultatele alegerilor din 5 iunie 2011, la nivel raional, se vor deosebi semnificativ de rezultatele alegerilor parlamentare din 28 noiembrie 2010, atunci probabilitatea provocării alegerilor parlamentare anticipate va crește substanțial.

Deocamdată, sondajele de opinie arată că surprizele ar putea fi servite de PLDM, care își menține trend-ul ascendent. Totuși, după ultimele măsurări sociologice au avut loc evenimente care anunță o eventuală intrare a PLDM într-o criză de imagine, lucru care ar putea favoriza întărirea pozițiilor PL pe aripa dreaptă a spectrului politic și a PCRM pe cea stîngă. Cum certurile din AIE contribuie la *vestejirea* entuziasmului legat de capacitatea acesteia de a transforma „povestea de succes” într-o realitate cît de cît acceptabilă pentru dezvoltarea țării, nu este exclus ca electoratul indecis să susțină opoziția printr-un vot de protest masiv. Oricum, se pare că miza PLDM pentru alegerile la nivel raional este să le cîștige detașat de toate celelalte partide din AIE și de PCRM. Un indicator indirect, în acest sens, este că PLDM s-a opus încercării soluționării problemei alegerii Președintelui țării prin modificarea articolului 78 al Constituției prin intermediul unui referendum, desfășurat în ziua alegerilor locale. Astfel, soluționarea problemei alegerii Președintelui

RM este lăsată după alegerile locale, probabil, în speranța că acestea vor arăta că PLDM nu mai are rivali pe potrivă.

În orice caz, după alegerile locale din 5 iunie 2011 doar două formațiuni – PLDM și PCRM, ar putea eventual avea interesul pentru provocarea alegerilor parlamentare anticipate. O eventuală victorie a PLDM, cu un rezultat semnificativ mai bun decât cel din 28 noiembrie 2010, care ar amenința pozițiile PCRM, l-ar face pe primul extrem de interesat, iar pe cel de al doilea ceva mai reticent față de ideea alegerilor parlamentare anticipate. Vorba e că nimeni nu-i va putea garanta PCRM un rezultat confortabil la eventualele anticipate parlamentare pentru a putea recurge în continuare la blocaje și în caz de necesitate, de a-și impune influența. În astfel de circumstanțe, PCRM mai degrabă ar renunța la atitudinile dușmănoase față de PDM pentru a rezista cu eforturi comune ascensiunii periculoase a PLDM. Într-adevăr, probabilitatea că PLDM ar prefera o alianță post electorală gen AIE-3, în care să dicteze condițiile, este ceva mai mare, decât probabilitatea unei eventuale coaliții cu PCRM. La ce bun i-ar servi PLDM o eventuală coaliție post electorală cu PCRM, dacă acest lucru este posibil și fără recurgerea la alegerile parlamentare anticipate, soluționând toate problemele constituționale existente. În plus, orice coaliție cu PCRM atrage după sine modificarea principalului slogan al PLDM în unul cu sens contrar, de genul „*Moldova fără Voronin, Moldova fără comuniști*”... *este imposibilă*”. Dacă așa ceva s-ar întâmpla PLDM nu ar mai putea pretinde vreo virtute morală. În plus, PL a avut grijă ca să fortifice *linia de despărțire a apelor* prin convocarea audierilor parlamentare privind evenimentele din 7 aprilie 2009. În acest sens, poziția reiterată a PCRM, precum că la 7 aprilie 2009 ar avut loc o *lovitură de stat*, reduce substanțial probabilitatea unei alianțe dintre unul dintre protagoniștii *loviturii de stat* – Vlad Filat, și victima acesteia – Vladimir Voronin, deși în Republica Moldova totul e posibil. Totuși, se poate presupune că PLDM ar avea interesul pentru provocarea alegerilor parlamentare anticipate doar în eventualitatea câștigării detașate a acestora, cu posibilitatea formării unui Guvern monocolor sau în care să domine fără drept de apel. Rezultatele alegerilor din 5 iunie 2011, la nivel raional, au menirea să indice asupra probabilității unui astfel de scenariu.

Pe de altă parte, dacă eventual, la 5 iunie, PCRM ar obține un rezultat foarte bun la nivel raional, iar ulterior ar încerca să provoace alegeri parlamentare anticipate cu o perspectivă de a le câștiga, atunci componentele AIE, în mod logic, vor trebuie să se opună acestor intenții, găsiind o soluție pentru alegerea șefului statului. Astfel, cel mai probabil și după alegerile locale din 5 iunie soarta AIE-2, precum și problema soluționării crizei instituționale, vor rămâne incerte. Primii indicatori despre intențiile de mai departe ale principalelor partide politice se vor face vizibile abia în lunile iunie-iulie, în procesul constituirii coalițiilor majoritare în cele 34 de consilii raionale și municipale.

Alegerile în municipiul Chișinău

Miza în alegerile din municipiul Chișinău este foarte specifică. Grupările economice, contopite cu partidele sau care stau în spatele acestora, finanțându-le, vor depune toate eforturile pentru a-și asigura controlul asupra consiliului municipal și al primăriei capitalei, unde este concentrată economia Republicii Moldova în proporție de ~60%, și unde eventualele proiecte economico-financiare și comerciale anunță beneficii fabuloase.

Și miza politică este pe potrivă. Pentru PL re alegerea în funcția de primar a vicepreședintelui formațiunii, Dorin Chirtoacă, este sarcina supremă. În caz contrar, PL se va transforma într-un substituent jalnic al Partidului Popular Creștin Democrat (PPCD) de pînă la așa-zisa *trădare din 4 aprilie 2005*, pe care, de fapt, PL l-a înlocuit pe scena politică.

În aceleași timp, pentru PCRM câștigarea alegerilor pentru funcția de primar de Chișinău va avea semnificații multiple. Victoria candidatului PCRM în Chișinău va consolida substanțial influența politică a formațiunii, dar mai ales grupările economice oarecum afiliate formațiunii. De asemenea, în eventualitatea victoriei, candidatul PCRM, Igor Dodon, va deveni personalitatea cea mai influentă, cu cea mai înaltă demnitate publică, dintre toți camarazii de partid. Impactul poate fi extrem de benefic pentru reformarea și modernizarea partidului, renunțarea la anacronisme și transformarea lui într-o formațiune socialistă sau social-democrată.

Pentru PLDM miza este, de asemenea, imensă. Deși candidatul oficial al PLDM este Secretarul General al Guvernului, Victor Bodiu, de fapt, în joc a fost pusă imaginea liderului formațiunii, Premierul Vlad Filat. Recurgerea PLDM la stratagema tandemului Filat-Bodiu transformă victoria lui Victor Bodiu în victoria lui Vlad Filat, la fel și eșecul. Animositățile fățișe dintre PLDM și PL, precum și cele dintre Dorin Chirtoacă și Vlad Filat îl favorizează pe candidatul PCRM, Igor Dodon, care, potrivit sondajelor de opinie, are cele mai mari șanse să treacă în cel de al doilea tur cu unul din candidații PL și PLDM. Neaccederea unuia din cei doi candidați în al doilea tur de scrutin poate cauza absenteismul susținătorilor lor. În plus, în ultima vreme, capacitatea de mobilizare a electoratului PCRM în Chișinău, mai ales a celui protestatar, a fost peste capacitatea celorlalte formațiuni politice.

Concluzii și așteptări

- Rezultatele alegerilor locale din 5 iunie 2011 pot avea un impact hotărâtor asupra evoluțiilor politice din Republica Moldova. Gradul așa-zisului optimism social al cetățenilor, legat de percepția situației social-economice și politice din țară, precum și calitatea campaniilor concurenților electorali, vor determina rezultatele alegerilor;
- Rezonanța scandalurilor din cadrul AIE indică asupra faptului că aceasta a reușit performanța de transformare a politicii în business sau în sursă de venituri de pe urma așa-zisei *rente* administrative. În acest sens, în actuala campanie electorală *ancorarea* branșelor teritoriale ale partidelor în administrația locală este o suprasarcină. În aceeași ordine de idei, se poate deja întrevădea că nu ofertele candidaților și platformele partidelor ce stau în spatele acestora vor determina calitatea campaniilor, ci tehnologiile politice, în special cele de denigrare a contracandidaților, vor fi în preț mare;
- Comportamentul din ultima jumătate de an al componentelor AIE nu mai poate inspira entuziasm și încredere în așa-zisa *poveste de succes*, de aceea, este dificil să se creadă că cetățenii conștienți ar mai putea vota componentele AIE. Singura sursă de creștere a rating-ului AIE poate fi satul moldovenesc, care în virtutea naivității lui curate și a culturii politice parohiale ar mai vota masiv *elita* ascendentă. În consecință, se poate aștepta creșterea absenteismului celor ce au votat crezând în *schimbarea* anunțată de componentele AIE, lucru ce ar putea favoriza cumva PCRM. Alternativa protestului absenteist pentru cei care s-au decepționat de AIE, dar care nu doresc revenirea PCRM, ar fi votarea pentru partidele extra-parlamentare sau pentru așa-zisa *forța a treia* (*nu neapărat blocul electoral cu acest nume*);
- Este puțin probabil ca rezultatele alegerilor locale din 5 iunie 2011 să provoace rapid dezintegrarea AIE, care va trebui să mai fie răbdată ceva timp de populația Republicii Moldova. Deocamdată, AIE nu are alternativă, iar subminarea acesteia va destabiliza situația politică din țară și mai mult. De aceea, probabil, cel mai bun rezultat al alegerilor locale pentru sortile Republicii Moldova ar fi reproducerea, în linii mari, la nivel raional a rezultatelor alegerilor parlamentare din noiembrie 2011. Un astfel de rezultat ar calma spiritele și ar descuraja eforturile de provocare a alegerilor parlamentare anticipate;

- Cum AIE a demonstrat că poate exista doar sub presiunea amenințărilor din partea PCRM, pare a fi oportun un rezultat bun la alegerile locale pentru PCRM, care, dacă ulterior ar mai avea curajul să se reformeze, chiar ar face un lucru extrem de util pentru Republica Moldova. Din acest punct de vedere, logica lucrurilor ar sugera că cea mai bună soluție pentru depășirea crizei instituționale din Republica Moldova nu este provocarea alegerilor parlamentare anticipate, ci identificarea de către AIE și PCRM a unei candidaturi de compromis la funcția de șef al statului, de dorit, din rîndul magistraților.